

V.

Et Par Notitser om Præstekaldet i Grenaa.

For nogen Tid siden sendte vort Selskabs Medlem, Hr. Pastor Jacobi i Grenaa, os Afskrift af et Kongebrev fra Christian III's Tid, vedrørende Grenaa Præstekald og Skole, af hvilket en gammel Kopi findes i det derværende Præstearkiv. Ved Eftersøgning fandtes det samme Brev i Geh.-Ark. i det oprindelige Udkast, dog meget medtaget af Fugtighed. Ved at sammenholde Udkastet med Kopien kan imidlertid en fuldstændig Text tilvejebringes, hvilken her skal meddeles ¹⁾).

¹⁾ Hermed kan sammenlignes en Notits i Kirkehist. Saml. 3. R. III, 366 fra 1555 vedrørende Grenaa Skole. Jvfr. Danske Kirkelove I, 426—7. 456.

[Vij Christian den tredie etc.] Giøre alle witterligt, at paa thett att sogne presterne wdj wor kiøpsted Grindu kand saa møget thes bedre holle en Capelan ¹⁾), haffue wij beuilget och samtyckt oc nu met thette wortt obne breff beuilge oc samtycke, att sogne presten vdj Grindu, then som nu er eller her epther komendes vorder, maa alletid her epther vppebere ²⁾ thenn skyld oc landgille, som laa til gamell kircke oc Her Jens Skiøtte sist vdj vere oc forlening hagde, oc beløber seg en lest korn, oc for^{ne} sogne prest vdj Grindu alletid samme rentte [maa] nyde, bruge oc beholle vden all giensigelse wdj noget moode. Sammeledis ³⁾ haffue wij religionen til beste beuilget oc samtyckt, att thenne epther^{ne} rentte alletid her epther schall were oc bliffue tiill schollemesters oc hans epther kommere schollemesteres ther samesteds vnderholling, som er rentten aff the smo toffte jord, liggendis vden for for^{ne} Grindu, som beløber seg ved iij ørtu korn oc som [for^{ne}] Her Jens Skøtte sist [met] forlent wor. Skal och for^{ne} schollemester arligen muwe fange aff Grindu sogne kirckes aarlige visse indkomme ett pund korn, oc kircke vergerne, som ere til for^{ne} kircke, arlige til gode [rede] thet at lade hannem fornøge. Oc epther thij wij forffare, at sogne presten vdj Grindu, schollen oc schollemester ther samesteds haffue ingen residentze og bolig, som thennem er tillagt, thaa haffue wij vnt oc tilladet, oc nu met thette vort obne breff vnde oc tillade, at wor oc kronens gard vdj for^{ne} Grindu liggendes, som kallis pro- ueste garden, maa oc skal alletid her epther vere oc

¹⁾ I Udkastet har været tilføjet (men atter udslettet): oc kand holles predicken onsdagen oc fredagen vdj huer vge om aarett, Gud almechtigigste til loff oc ere oc menige almwe vdi Grindu tiill theris saligheds vnderuissning.

²⁾ I Udkastet (men atter udslettet): oc nyde.

³⁾ I Udkastet (men atter udslettet): haffue wij, eptherthij wij forffare, att Schollen icke schall . . . vdj Grindu.

bliffue ¹⁾), mett huss oc bygning vdi lenge oc bredelse, som then nu begreben oc forfunden er, til scholens oc schollemesters bolliig. Oc skall vore vndersotte vdi Grindu met kircke vergerne ther samestedz then were [pligtig] att vpbygge oc holle wed magtt. Tiisligeste epherthij vij forffare, att ther er ingen scholle her til holtt wdi vor kiøpsted Ebbeltofft ²⁾), haffuer vij tiill en begyndelse beuilget och samtyckt, att then person, som bliiffuer forordineret at skulle vere schollemester vdi for^{ne} Ebbeltofft, maa arligen vppebere fire pund korn aff then korn rentte, som arligen giffuis aff wore vndersotte vdi Ebbeltofft ²⁾ til vort slot Kallø aff xj fester. [Bedendis] oc biudendis alle wore [fogeder oc embitz]mend, attj haffuer flittiig tilsium, saa thette wdi alle modde wed magt hollis (etc.). Datum Kollinghus Fredagen nest effther Sanctj Nicolaj Episcopi dag Aar etc. 1558.

Den i foranstaaende Brev nævnte Hr. Jens Skjøtte var Fader til den i Ny kirkehist. Saml. III, 661 og V, 244—53 omtalte Mag. Søren Skøtt, der 1570 blev kaldet til Sognepræst i Grenaa, dog med Tilladelse til at lade Embedet betjene af en Kapellan, medens han selv fortsatte sine Rejser i Udlandet. Et Afskedsdigt til ham og hans adelige Rejsefæller viser, at han i Sept. 1573 forlod Vittenberg for at drage hjemad. Det er ikke bekjendt, hvor længe han har levet. I Hyldingsfuldmagten fra 1584 ³⁾ er Præsten i Grenaa den eneste af Nørre Herreds Præster, hvis Navn fattes, noget, der kunde tyde paa, at Embedet da har været ledigt. Som M. Søren Skøtts nærmeste Eftermænd nævner Poulsons Catalogus Pastorum Diæc. Aarhus. p. 44—5: Dn. Petrus Nordbagge, Dn. Torchillus

¹⁾ I Udkastet (atter udslettet): theraff halffdelen til en sogne prestes woning oc anden halffpart tiill en scholle.

²⁾ I Udkastet har først været skrevet: Grindu.

³⁾ Kirkehist. Saml. 3. R. II, 208.

Petri og Dn. Laurentius Johannis, men uden Aarstal eller videre Oplysninger. Den førstnævnte er os ikke videre bekjendt, men om Hr. Terkel Pedersen vides, at han som Sognepræst i Grenaa 1600 i Forening med Menigheden kaldte Niels Villadsen til Kapellan sammesteds ¹⁾, og at han var en af Nørre Herreds deputerede ved Tronfølgerhyldningen i Viborg d. 11. Maj 1610 ²⁾. Han maa være død nogle Aar efter, thi ved Aaret 1620 nævnes Hr. Lavrits Jensen (Laurentius Joannis) som Sognepræst og Hr. Rasmus [Nielsen] som Kapellan i Grenaa ³⁾.

¹⁾ Kirkehist. Saml. 3 R II, 743. (1660 blev Rasmus Michelsen Præst beskikket til Kirketjener [betyder vel Degn] og latinsk Skolemester i Grenaa, smst. II, 746. Omtr. 1610 blev Søren Jensen Soding kaldet til Rektor smst. II, 749).

²⁾ Hyldinger i Gehejmearkivet.

³⁾ Kirkehist. Saml. 3. R. II, 756. Wiberg, Alm. dsk. Præstehist. I, 472—3. Paa sidstnævnte Sted kaldes Sognepræsten: Hr. Lavrits Hansen. Om det er rigtigt eller urigtigt, kan ikke f. T. med Vished afgjøres.
